

Comuna Baia, județul Suceava

- 2011 -

Monografie

By Getrax™

Introducere

Comuna Baia face parte din structura Județului Suceava, fiind una dintre cele mai vechi asezări de la est de Carpați. Ca şi poziționare geografică, comuna Baia se află situată în partea de sud-est a județului, la 9 km distanță de Municipiul Fălticeni.

Coordonate geografice:
47°25'12"N
26°13' 11"E

În ceea ce priveşte atestarea documentară, asezarea este menționată la 1300, data l-a care a fost făcut şi sigiliul. Conform istoricului I. Nistor, Baia exista ca asezare bine închegata din anul 1200 însa, urme de locuire pe aceste meleaguri sunt atestate înca din neolitic, aici, în punctul numit "Cetățuia", descoperindu-se numaroase unelte de silex şi ceramică din cultura Precucuteni.

Conform recensamantului din anului 2002, localitatea avea o populație de 6793 de suflete şi se întinde pe o suprafață de 39,77 kmp, având o densitate a populatiei de aproximativ 180 de loc./kmp.

Accesul în zonă:

- Cea mai apropiată gară se află la aproximativ 10 km, în Municipiul Fălticeni, de asemenea şi cea mai apropiată autogară.
- Cel mai apropiat aeroport se află langă Municipiul Suceava, la aproximativ 47 km distanță, în localitatea Salcea.

- Căile rutiere sunt reprezentate de DJ 209H, care traversează localitatea dinspre Fălticeni spre Comuna Cornu Luncii, DJ 155P, care face legătura între satul Baia şi satul Bogata. La aproximativ 8 km distanță de centrul satului, pe raza comunei Fântâna Mare, se poate face accesul pe Drumul European E85, importantă artera de circulație de nivel continental, iar la aproximativ 6 km se afla Drumul National 2E care leaga oraşul Roman de oraşul Gura Humorului.

Distantele până la cele mai importante localități sunt:

- 9 km până la Fălticeni
- 35 km până la Suceava

Introducere în istoria locului

Baia este una dintre cele mai vechi asezări din nordul Moldovei fiind atestată documentar, conform sigiliului, la anul 1300 direct ca localitate bine închegată. Urmele de viețuire pe aceste locuri sunt însă mult mai vechi, înca din epoca bronzului şi neolitic. În Plopii Băii, la punctul "Cetațuia" au fost descoperite şi identificate, în urma cercetărilor arheologice, unelte de silex şi ceramică aparținând culturii Precucuteni. Aşezarea de aici era fortificată cu valuri de pământ. Apoi, înca din prima parte a secolului al XIII-lea, apar în straturile de cultură fragmente ceramice care conservă trăsături ale olariei de tip Dridu şi Răducăneni, lucru care atestă prezența populației autohtone pe aceste locuri. Începând din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, apar în zonă germanii (saşii), ungurii şi alții, care au un rol important în urbanizarea aşezării.

Asadar, la începutul mileniului al doilea, aşezarea devine târg, procesul urbanizării fiind stimulat mai puternic decât în cazul altor asezari învecinate datorită bogățiilor solului şi subsolului, dar şi de faptul că aşezarea se aflã situată pe o straveche şi însemnată cale comercială de interes european ce lega Moldova de centrele de comerț şi meşteşugăreşti din Transilvania, Ungaria, Polonia, etc.

Printre factorii principali care au determinat procesul de urbanizare a aşezării putem enumera:

- dezvoltarea economică a aşezărilor din zonă;
- intensificarea activităților meşteşugăreşti, amplificarea schimburilor economice:
- migrarea din Transilvania în această zona a unor grupuri de mesteşugari şi negustori români, saşi şi unguri, veniți aici odată sau la scurt timp după expediția organizată de Dragoş împotriva tătarilor.

Târgul, existent înaintea intemeierii statului centralizat Moldova, a fost centrul uneia dintre primele şi cele mai importante formațiuni politice din nordul Moldovei. Numele inițial şi mai frecvent folosit al asezării a fost Molda sau Moldova, oraşul fiind numit frecvent şi Moldavia, Civitas Moldaviensis, dar şi Stadt Molde sau Stadt Mulde. "Târgul Moldovei" a fost de bună seama cel mai important centru politic, economic şi cultural al acelor vremuri, de moment ce a dat numele său întregului teritoriu de la est de Carpați. Acest fapt reiese

şi din celebrul sigiliu al oraşului format dintr-un cadru trilobat în care este reprezentat cerbul Sfântului Herbert, patronul vânătorilor, aşa cum cred unii specialişti în domeniu. Se pare , însă, că semnificația sigiliului este mult mai veche, trimițând la tradițiile dacilor, tradiții care mai pastrează astăzi urme în obiceiurile de iarnă legate de cultul cerbului. În limba dacă existau cel puțin două antroponime apropiate de numele Dragoş (primul descălecator al Țării Moldovei), Drigiza şi Drilgisa, primul fiind masculin şi al doilea feminin. “Dri” însemna “Cerbul”, iar “Gisa (Giza)” însemna “Puiul, Pasărea, Îngerul, Sfânt”

Legătura dintre cerb şi voevozii moldoveni a fost sesizată de Romulus Vuia şi Mircea Eliade, care au explicat legenda fondării statului Moldova şi a vânătorii rituale a zimbrului pe seama legendelor hinduse cu privire la vânarea cerbului Sarabha ca ritual de întemeiere statală. Pecetea oraşului Baia, avea ca simbol nu zimbrul ci un cerb, iar despre Mihai Viteazul, scrierile epocii afirmă că era nedespărțit de doi cerbi dresați care-l însoțeau chiar şi pe câmpul de război. Dar nici R.Vuia nici M.Eliade atunci când au făcut trimitere la cerbul Sarabha din îndepărtata Indie pentru a explica legenda fondării Moldovei nu au ştiut că acest simbol era unul funcțional în mistica getică din sec. IV î.H., ba mai mult, dinaştii geți îşi decorau cupele de argint cu cerbul Sarabha.

Astfel, pe sigiliu e gravat inscrisul:
"Sigillum Capitalis Civitatis Moldaviae Terrae Moldaviensis"
adică, "Sigiliul oraşului Moldavia, capitala Țării Moldoveneşti"

Dupa opinia unor cercetători, Baia a fost capitala Moldovei aproape două decenii, timp în care în jurul său a gravitat însăşi istoria Moldovei, de aici, sub Lațcu Vodă, capitala se mută la Siret, iar în vremea lui Petru Muşat la Suceava.

O alta teorie susține că numele Moldova ar deriva de la cuvintele din limba dacică (nescrisa până în prezent) "molta" (conform "multum" din latina) şi dava (cetate), ceea ce ne trimite cu gandul ca aici ar fi putut exista o asezare înca din timpul dacilor.

"Târgul Moldovei" - Istoria creşterii şi decăderii unui oraş

Larga şi armonioasa Vale a Moldovei constituie matca în care s-a născut mareața Tara a Moldovei de mai târziu. Satele de pe dreapta râului sunt foarte vechi: Mălinii lui Labiş, numit cu veacuri în urma Stănileşti, Bogdăneşti, menționat documentar înainte de Petru Rareş sub denumirea de Orțeşti, Bogata, unde stravechi traditii menționează exploatări miniere înca din vremea romanilor (afirmatie a lui A.D.Xenopol), cu mine aflate în producție şi în perioada feudală. Şi nu în ultimul rând Baia, "Târgul Moldovei".

Mențiuni documentare şi cercetări arheologice arată ca Baia - Civitas Moldavia - a jucat rolul de târg al Văii Moldovei, apoi de reşedința a unui cneaz sau voievod local, conducător al formațiunii politice de pe Valea Moldovei, aşadar, un oraş vechi, datând pe cât se pare de dinainte de marea invazie tătara din anul 1241. Apare în hărțile acelor vremuri, cum este cunoscutul portulan din 1339 întocmit de A. Dulcert, ca fiind cel mai mare oraş de la est de Carpați cu denumirea de "Civitas Moldaviae". Sub acelaşi nume este citată Baia şi în actele de înscăunare ale lui Bogdan I-îi ca domnitor al Moldovei.

Un trimis papal, Bandini, care a vizitat Moldova în timpul lui Vasile Lupu, a lăsat o descriere amănunțită a unor localități din Moldova, printre care şi Baia, despre care menționează faptul că, înainte cu un veac, populația catolică de aici număra cam 6000 de suflete, dar ca românii erau cu mult mai numeroşi, ceea ce ne face sa credem ca oraşul avea o populatie de aproximativ 15 000 de suflete, cifră mare pentru acele vremuri.

O mențiune importantă privind aceste locuri este aceea a lui Alexandru Moldaovicz, martor la Lvov în Volohania, țară a celților teurisci în anul 1334, considerat moldovean în actele principelui de Halici. Este foarte posibil ca acest Alexandru Moldaovicz (ar putea fi tradus ca Alexandru, fiul lui Molda) să fi fost nu numai fiul unui conducător din zonă, numit Molda, dar şi din oraşul Molda, peste care stăpânea acesta. Într-un act din 1617, este menționat un boier Molda ca strămoş al lui Ştefan Şofrac, care a primit sub Alexandru cel Bun satul Şofrăceşti de pe Valea Neagră, aproape de vărsarea în Siret a Moldovei. Deoarece dupa tradiție, în Moldova ca şi în Maramureş, nepoții poartă numele bunicilor şi străbunicilor, nu este exclus ca

acest Molda de pe timpul lui Alexandru cel Bun să fi purtat numele unui strămoş al său de pe la 1300.

Privitor la viața economică, în oraş existau multe mori purtate de apă, despre care documentele secolului al XV-lea fac numeroase mențiuni, pive şi dârste pentru postav şi sumane, ba chiar şi steampuri pentru prelucrarea minereurilor pentru care documentele foloseau termenul de "stupă". Toate acestea funcționau cu ajutorul apei din canalele derivate din râul Moldova, unele dintre canale fiind funcționabile şi astăzi. Aici, la Baia, se produceau postavuri de bună calitate, care făceau obiectul unui intens comerț, despre care găsim numeroase mențiuni în documente încă din vremea lui Alexandru cel Bun. Documentele mai relatează cojocari, blănari, curelari, croitori, cizmari, olari, pietrari, zidari şi măcelari. Pe lângă toate acestea mai existau "sladnițe", adică mici fabrici de bere, băutură care se consuma în mod frecvent în oraşele Moldovei de sub munte.

Tot aici făceau comerț mari negustori, care exportau în afara țării postavuri, ceară, blănuri, vite mari, cârlani, piei crude sau tăbăcite, pentru care existau anumite taxe vamale oficiale, după cum reiese dintr-un document de la Alexandru cel Bun din 1407.

Se presupune că la Baia au funcționat, cel puțin din secolul XV, brutării şi că unii targoveți nu-şi pregăteau pâinea acasă, dovadă şi faptul că nu s-au găsit cereale în cele mai multe dintre casele cercetate arheologic.

Minele din vecinătate erau încă active. Dupa unele tradiții păstrate, ar fi fost vorba de exploatări de aur şi argint, dupa altele de minereuri complexe, fapt ce pare de mirare acum când se cunoaste structura geologică a rocilor din zonă, alcatuite din straturi de sedimente în care astfel de minereuri nu apar. Mai degrabă am crede că aurarii de la Baia, cum este şi cazul acelui Stanciu, "aurar" de la 1484, Thomas, "auricampsor" şi fierar de la 1522, ori Marinus Wende, "aurifer de Moldavia" în 1510, nu au extras, ci mai degraba au lucrat minereul adus din obcinile bucovinene, după cum se păstrează tradiția pe valea superioară a Moldovei, care spune că minereul extras din mina Benia "era transportat pe cai la târgul Baia, în Moldova, unde se lucra apoi de artizani saşi stabiliți acolo...". Tot aici

la Baia s-a descoperit piatra de mormânt a fierarului Georgius Schmit, decedat în 1580.

Sunt amintite documentar numele unor meşteri din Baia, alături de meşteri din Suceava şi Bârlad, specializaţi în prelucrarea pieilor şi blănurilor şi există dovada că începând cu jumătatea secolului al XV-lea, unii tineri din Moldova erau trimişi la specializare în oraşele transilvănene. Pe la sfarşitul secolului al XV-lea, se înregistrau documentar 14 calfe de cizmari în Baia, în calitate de membri în "Fraţia Sf. Ioan" din Sibiu, însă documentul nu menţionează şi începuturile acestui mesteşug la Baia.

Obiectele de piele gasite de arheologi într-un strat de gunoi, provin de la diferite piese de încalţăminte, având o importanţă deosebită, datorită faptului că pentru secolul al XV-lea nu exista nici o descoperire asemănătoare pe tot teritoriul Romaniei.

In sectoarele "Biserica Albă" şi "Parc", s-au descoperit câtiva colţi de darac, fusaiole şi drugi care foloseau la ţeserea ţesăturilor. Prezenţa în 1421 în oraş a unui ţesător Weber Iokush, în rândul membrilor "Sfatului Orăşenesc", nu este lipsită de înţelesuri. Faptul ca Iokush este un bărbat, arată clar că din oraş nu lipseau meşteşugarii specializaţi în domeniul ţesutului, ţesutul fiind o meserie caracteristică femeilor.

Intr-un document din 1385 sunt amintiţi Henselmus, croitor şi Merten, ultimul fiind trecut în dispoziţia testamentară a lui Niclos Hecht din 1421. Daca ţinem seama ca ei foloseau şi ţesături de import, va trebui să admitem că printre clienţii lor se numărau destui demnitari, cum va fi fost, de exemplu, în primele decenii ale secolului al XV-lea, Logofătul Isaia.

Şi olăritul a ocupat un loc de seamă printre meşteşugurile vremii. s-au descoperit obiecte ca: oală-borcan, cană, amfore, castron, boluri farfurii, capace, opait, etc.

Monedele descoperite la Baia nu provin dintr-un tezaur, ceea ce reflectă faptul că a existat un intens trafic comercial în zonă. Se remarcă faptul că cele 133 de monede identificate pot fi încadrate în perioada 1375-1666. Dintre acestea, 75% sunt emise de domnitori moldoveni si 25% străine, ceea ce transpune faptul ca dezvoltarea a fost determinată în mare măsură de economia internă.

Însemnătatea oraşului, care se pare că a fost capitală a Moldovei şi sub Dragoş, dar şi sub Bogdan I-îi, reiese şi din faptul că era înconjurat de palisade şi porţi grele de lemn care se închideau noaptea, dupa cum arată cronicarul Bonfinius un veac mai târziu, pe vremea lui Ştefan cel Mare. Pe o colină, la sud de oraş se construise o fortificaţie de piatră, cunoscută în veacurile următoare sub denumirea de "Cetăţuia", deşi ruinele nu se mai cunosc astăzi.

Încă din prima jumătate a secolului al XIV-lea, existau strânse legături cu asezările de peste munţi, în special cu Bistriţa şi Rodna. În acest moment istoric, la Baia se găseau destui meşteri specializaţi concentraţi, pentru a-i conferi asezării trăsături urbane.

Aspectul oraşului acum cinci veacuri era acela a unui oraş transilvănean, cu o piaţă centrală străjuită de Catedrala Episcopală Romano-Catolică în stil gotic a Margaretei, soţia lui Alexandru cel Bun, locul unde se întâlneau drumurile care veneau din diferitele direcţii. În jurul pieţii erau aşezate casele de negoţ şi atelierele meşteşugăreşti, iar înspre râul Moldova, de-a lungul mai multor canale se înşirau morile, pivele şi steampurile. Faţă de zona centrală de tip burg, cartierele marginaşe aveau aspectul unei aşezări de sub munte, cu case gospodăroase construite din lemn (Bonfinius, sec. XV), înconjurate de mici grădini. Cetaţuia veghea de pe o înălţime învecinată, oraşul fiind împrejmuit doar de palisade de lemn. Conducerea obştei orăşeneşti era asemănătoare cu cea din oraşele transilvănene şi era formată dintr-un soltuz şi mai mulţi pârgari aleşi dintre meseriaşi şi neguţători.

Mai multe documente arată că tineri din oraş erau trimişi la studii la universitătile din Praga, Viena sau Cracovia. Se susţine faptul că, în prealabil, tinerii respectivi studiau latina într-o şcoală de gramatici în oraşul natal, deoarece la universităţile respective limba de predare era latina.

Astfel, documentele atestă tineri precum Nicolaus Andree de Moldavia (1405), înscris în cunoscutul "Album studiororum" al Universităţii din Cracovia, tot aici au studiat Mathias Filoszkopoter, Michael Stephan, Symon Johannis Vikerle (1436), Laurentius Burger (1453).

La Viena au studiat Ladislaus Blasij de Muldavia (1441) şi Laurencius de Moldavia (1448).

Tot aici a existat un centru catolic de unde tineri au plecat la studii teologice în Boemia şi chiar la Colegiul Sfintei Congregații de Propaganda Fide, la Roma, mulți dintre ei ajungând preoți: preot Gheorghe Grossul, fost paroh de Cotnari, preot Grigore Grossul, nepotul primului, paroh de Suceava, preot Petru Grossul, paroh de Cotnari, preot Joachim Wolff, preot Iacob Capră.

Asadar, pe lângă importanța economică, Baia a avut şi una religioasă, aici existând o populație catolică numeroasă. Oraşul a adăpostit mai întâi o mănăstire franciscană, care exista pe la 1345, când asezarea era arătată ca făcând parte din "Vicariatul Rusiei", una din subîmpărțirile teritoriale ale acestui ordin călugăresc, împreună cu Hotinul, Siretul, Cetatea Albă şi Chilia. Apoi, negustorii saşi din Baia şi-au construit biserica închinată Sfintei Treimi, care era singura din oraş până la 1413. Pentru mănăstirea franciscană, Muşata sau Margareta Muşata, mama voievozilor Petru şi Roman Muşat, a construit biserica mare probabil în anul 1377. Astfel, franciscanii aveau pastorația catolicilor de la Baia şi tot aici era şi reşedința superiorului Vicariatului Rusiei şi Ruteniei, la care aparțineau călugării de aici. În anul 1413, Vladislav Jagiello, Regele Poloniei, împreună cu soția sa Ana Cilli, au cerut Papei Ioan XXIII înființarea unei episcopii la Baia, indicându-l ca episcop pe preotul dominican Ioan Ryza, care până atunci era superiorul ramurii dominicanilor din asociația misionară "Vicariatul Călugărilor Pelegrini". După lungi dezbateri, abia Papa Martin V înfiintează Episcopia Catolică "Moldaviensis", probabil în anul 1418, numindu-l episcop pe Ioan Ryza. În tot acest timp, la Conciliul de la Constanz (1414-1418, Baden - Germania), a luat parte şi o delegatie din Moldova şi Țara Românească, formată din delegați din 19 oraşe, printre care şi delegați din "Molda". Delegația a sosit la Constanz in ziua de 19 februarie 1415 şi a plecat în luna martie 1416.

In cursul discuțiilor pentru înființarea Episcopiei de Baia, la Sf, Scaun, s-a cerut ca aici să se construiască o nouă biserică, deoarece la biserica "Sf. Treime" şi la mănăstire activau franciscanii. Într-o cerere din 1420 a episcopului Ioan Ryza către Sf. Scaun, se arăta că biserica era deja construită. Era o biserică impunătoare, de 29 de metri lungime, cea mai mare dintre toate bisericile catolice din Țara Moldovei.

Episcopia de la Baia a fost înfiinţată după data de 11 noiembrie 1417, dată în care a fost investit în funcţie Papa Martin V, cel mai probabil la începutul anului următor, 1418. Luand în considerare ultimele date documentare, episcopii de Baia au fost:

- Ioan de Ryza, dominican, 1418-1438;
- Petru Cziper, dominican, 1438-1447;
- Nicolae, 1447-1457?;
- Ioan Kaminez, franciscan, 1457-1472;
- Petru Insula (numit aşa pentru ca venea din localitatea Cristian, Sibiu, careia i se spunea în limba latina Evului Mediu "Insula Cristiana"), 1476-1484?;
- Simion Dobriolanus, 1484-1497;
- Toma de Batcha, dominican din Szegedin, 1497-1503?;
- Mihai Marinoschi, 1510?-1523.

Dintre toti aceşti episcopi, se pare că doar Ioan Ryza, Petru Cziper, Nicolae şi Ioan Kaminez şi-au exercitat funcția în Moldova, ceilalți fiind simpli episcopi tutelari

Catedrala Episcopiei Romano- Catolice de la Baia

Catedrala Romano-Catolică cu hramul Sf. Maria a fost construită în anul 1410 cu sprijinul lui Alexandru cel Bun, în memoria primei sale soții, Margareta. Astăzi se mai păstrează doar ruinele acestei biserici impunătoare. Biserica a fost construită din piatră brută, cu nervurile bolților şi chenarele ferestrelor din piatră cioplită. Avea o singură navă, acoperită cu bolți pe ogive şi travee dreptunghiulare. Cele două încăperi ale transepților serveau de capelă, iar absida altarului era pentagonală. Un număr de console şi fragmente de nervuri profilate se mai văd şi azi în altar. Bolțile s-au prăbuşit. În dreptul punctelor de sprijin, ca şi la colțuri sunt contraforturi puternice. Ferestrele fără menouri se termină în arc frânt. Din turnul clopotniță se mai păstrează o parte din ziduri, iar în colțul nord-vestic se mai observă înca urmele unei scări în spirală.

Episcopul catolic Bernardin Querini, care a vizitat Baia în 1599, a văzut aici două biserici, una aproape ruinată, care era probabil cea cu hramul Sfinților Apostoli Petru şi Pavel, şi una în stare bună.

In 1646, Episcopul Bandini, vizitând comunitatea romano-catolică din Baia, a făcut o scurtă descriere a ctitoriei Margaretei. Potrivit spuselor lui Bandini, Biserica avea cinci altare, o sacristie pe partea nordică, o capelă pe latura sudică şi un turn înalt. În mijlocul bisericii se afla suspendat un candelabru de bronz, iar sub baptisteriu era înmormântată Doamna Margareta, pe a carei lespede funerară Bandini a citit:

"Anno 1410. Hoc templum in honoram B(eatae) M(ariae) V(irginis) dedicatum ab illustrissimo Principe Alexandre Voy(vo)da, aedificatum est, una cum monasterio moldavicen, cujus piae memoria conjunx Margareta sub fonte batismatis sepulta est. Requiescat in vitae aeterne resurrectionem. Amen."

La această data biserica era întreținută de o comunitate redusă de romano-catolici, care număra circa 40 de familii, însa din secolul al XVIII-lea ea cade în ruina.

Episcopul Piedro Didato, care viziteaza Moldova în 1461, scrie în Diplomatarium Italicum:
"Anime delli catolici per communione sono 160 delli puti 80, della natione Sassoni, et fra di loro son' alquant' Hungari, hanno chiesa grande e bella."

Adică: "Suflete de catolici de împărtăşit sunt 160, copii 80, de neam german, şi printre ei sunt câțiva unguri; au o biserică mare şi frumoasă."

....

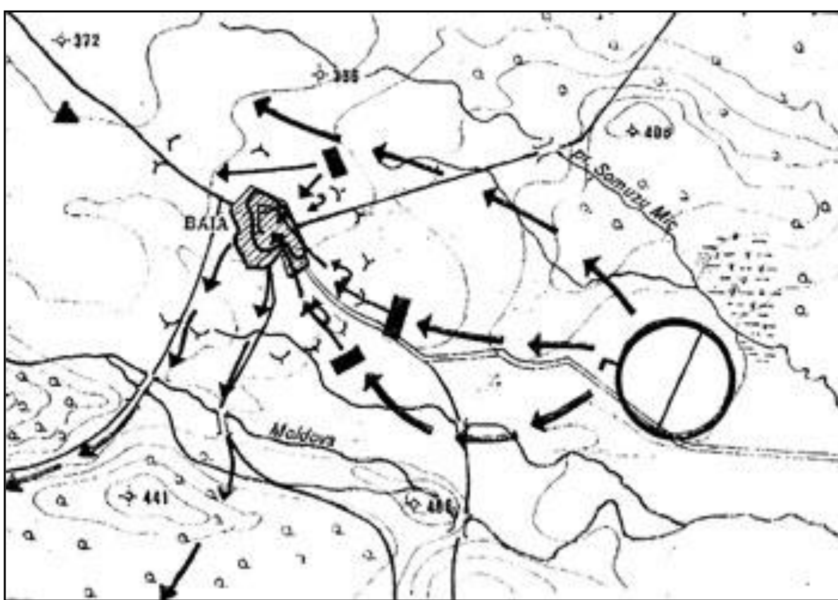
Pe la jumătatea secolului al XIV-lea, Baia a căzut pradă unui incendiu devastator, lucru dovedit de săpăturile din zona centrală a aşezării, acestea surprinzând urme de cenuşă pe bucați de lemn, dar şi datarea cu o moneda de la împăratul romano-german Carol I (1346-1378) şi cu monede de la Ludovic I de Anjou (1342-1382), din seria 1346-51. Se pare că acest incendiu a determinat o anumită restructurare a asezării. Nu este exclus ca populația autohtonă să se fi grupat în zona necercetată încă, în care mai târziu Petru Rareş a ridicat biserica, posibil pe locul uneia mai vechi.

În afară de acest incendiu, săpăturile mai surprind un altul la sfarşitul secolului al XIV-lea, apoi unul de mici proporții în prima parte a domniei lui Alexandru cel Bun, altul în timpul domniei lui Iliaş, niciunul nefiind menționat în documente. Detalii au fost surprinse însa la incendiile din 1467 din timpul bataliei cu Regele Matei Corvin şi 1476, când trupele invadatoare ale lui Mehmed al II-lea au incendiat oraşul, ultimul incendiu având drept consecință noi restructurări pe planul asezării.

Lupta de la Baia din 14/15 decembrie 1467

În noaptea de 14/15 decembrie 1467 s-a petrecut unul din cele mai importante evenimente din istoria oraşului. Iarna era în plină desfăşurare, dar asta nu a impiedicat ca trupele maghiare ale lui Matei Corvin, însoțite de mercenarii lui Jiscra şi Darocz, să forțeze trecătorile Carpaților, prădând şi dând foc satelor întâlnite în cale. Au avut de suferit Târgul Trotuş, Bacăul, Romanul şi Neamțul. În acea

noapte de 14/15 decembrie, trupele maghiare poposesc în oraşul Baia. Mai aveau 30 de kilometri până la Suceava, capitala de atunci a Moldovei. Astfel, Matei Corvin hotărăşte să facă popas la Baia, să

îşi ospăteze armata, dându-le voie "la băuturi şi la prăzi" (spune cronicarul Ureche), pentru ca apoi să dea lovitura de graţie asupra capitalei. Nu a mai apucat să îşi pună planul în aplicare - spune Ureche- "... avănd Ştefan Vodă ştire şi prinzând limbă, marţi noaptea, dechembrie 15, au aprins târgul asupra lor, când erau fără nici o grijă. Şi fiind ei beţi şi nepregătiţi de război, i-au lovit Ştefan Vodă cu oaste tocmită în revărsatul zorilor, de multă moarte şi pieire au făcut într-înşii, că ei, nefiind tocmiţi de război nemica, de arme nu s-au apucat, ci de fugă nici urma să ia, care scapă, că fiind noapte, neştiind încotro vor face, în toate parţile rătăceau, de-i vânau ţăranii în zăvoaie, prin munţi, unde vreo 12000 pieriţi s-au aflat. Mai apoi şi singur Craiul rănit de săgeată foarte rău, de-abia au hălăduit pe poteci, de au ieşit la Ardeal".

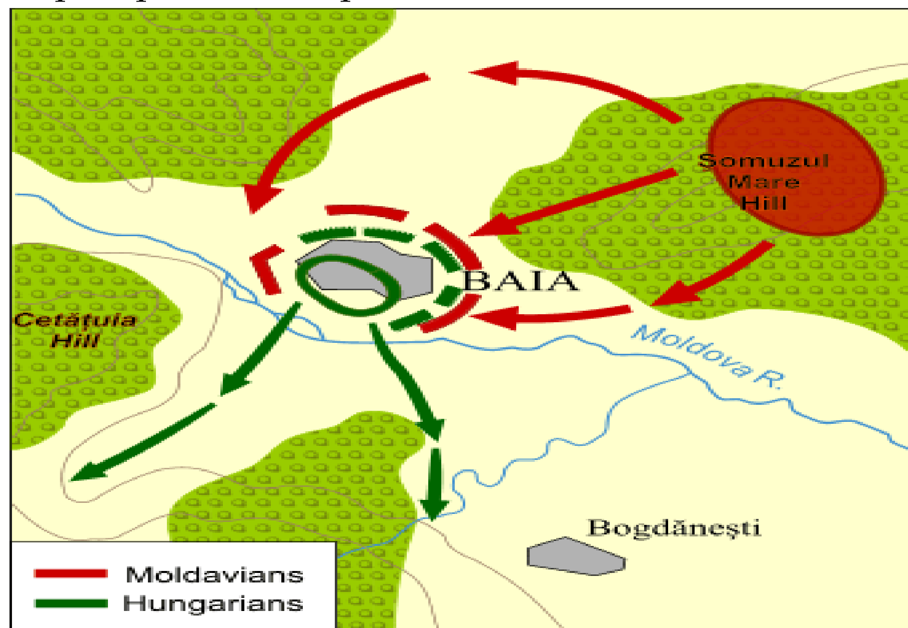

În noaptea aceea târgul a fost o uriaşă torţă. 500 de tunuri aduse cu greu de armata sa prin iarna grea, au rămas în mâinile moldovenilor. Nici călăreţii nu au apucat să înşeueze caii sau să îşi îmbrace cămăşile de zale.

Cronicarul Regelui Mateiaş Corvin relata că la Baia s-a dat "o luptă mai mult pentru viaţă decât pentru cinste".

Pierderile armate ale lui Matei Corvin au fost imense. Însuşi voievodul Transilvaniei care îl însoţea pe Rege cu gânduri de pradă, a fost ucis, alături de pribeagul Berindei şi fratele aventurierului Ian Jiscra. Toţi au fost îngropaţi pe câmpia din preajma oraşului, înspre Sasca, loc care se numeşte "Movila Burtoasă". Matei Corvin a scăpat ca prin minune, fiind transportat pe o targă prin munţi, pe cărări ocolitoare. Se pare că undeva, din partea moldovenilor a existat un act de trădare, după cum spune cronica moldo-germană, "... n-ar fi

scăpat nici picior de-acolo", dacă unul dintre boierii moldoveni, probabil Crasneş, pedepsit ulterior pentru "hiclenie", n-ar fi trădat.

Dupa acest eveniment, din cenuşa în care era transformată, Baia a fost recladită casă cu casă, stradă cu stradă. În memoria acelor evenimente, Ştefan a ridicat, potrivit tradiţiei, Biserica Albă. Există astăzi cinci movile pe islazul comunal al localităţii Valea Moldovei unde, conform tradiţiei, ar fi fost îngropaţi oştenii lui Ştefan cel Mare cazuţi în bătălia de la Baia din noaptea de 14/15 decembrie 1467.

....

Cu toate că oraşul a încetat să mai fie capitală a statului moldovenesc, Baia a continuat să existe ca centru de comerţ şi meşteşug însemnat în zonă. Alexandru Lăpuşneanu, printr-un privilegiu acordat în anul 1561, fixa aici patru iarmaroace pe an, în alternanţă cu alte trei care se organizau la Bistriţa. Aceste târguri periodice erau fixate pe datele: 13 martie, 29 iunie, 8 septembrie şi 14 octombrie.

Dacă în 1599 la Baia existau 3000-3500 de familii, din secolul al XVII-lea oraşul începe să decadă. O serie de cauze au contribuit la scăderea importanţei oraşului în zonă:

- comerţul Moldovei s-a orientat spre sud-est;
- relaţiile cu Bistriţa şi Rodna au slăbit, vechiul drum comercial care trecea pe aici fiind abandonat;
- a crescut rolul Câmpulungului Moldovenesc şi al altor localităţi dinspre Transilvania;

- migrarea meşteşugarilor şi negustorilor către alte centre meşteşugăreşti.

La toate aceste cauze s-au adăugat şi unele evenimente politice, cum ar fi asediul Vienei din 1683, care a determinat o nesiguranță şi o grăbire a părăsirii oraşului de către negustori şi meşteşugari, care s-au refugiat fie în Polonia, fie în Transilvania. Totuşi, în 1741 asezarea mai purta încă titulatura de oraş, anumite documente menționând "târgoveții de la Baia" sau "hotarul Târgului Baia".

La 1768, într-un document, se pomeneşte pentru întâia oară despre ruralizarea asezării, notându-se despre "satul Baia, ce s-a numit mai înainte târg". Mai târziu, condiția sa a fost agravată de apariția pe dealul de la nord de sat a noului târg Fălticeni, întemeiat prin hrisov domnesc la 1780, devenit târg de graniță după ce Imperiul Austro-ungar a anexat nordul Moldovei. De fapt, chiar aici la Baia, în 1776, s-au întalnit comisarii turci şi reprezentanții austriecilor pentru a stabili teritoriul ce urma să fie anexat de Imperiul Habsburgic. Deşi trecută câțiva ani pe harta teritoriului anexat, Baia a scăpat. În următorii ani populația satului scade numeric, activitătile economice sunt din ce în ce mai limitate, asezarea decăzând şi mai mult, mai ales din cauza unei revărsări a apelor Moldovei care a produs pagube mari. Vechile cladiri au fost dărâmate, fortăreața oraşului căzuse de mult timp în ruină, nici locul curților domneşti din secolul XVI, nici piața centrală şi străzile principale cu construcțiile din perioada de înflorire nu se mai ştie pe unde au mai fost. Catolicii care mai rămăseseră la Baia, se regrupează la Fălticeni, Schematismul Misiunii 1850 semnalând aici 25 de credincioşi catolici, pentru ca cel din 1867 să nu mai menționeze nici unul.

În ianuarie 1871, satul Baia forma singur comuna cu 2665 de locuitori.

După răpirea nordului Moldovei de către habsburgi, vechile teritorii ale Baii au fost preluate şi împărțite între familiile marilor proprietari, Sturdza şi Cantacuzino. Astăzi se mai poate vedea în centrul satului pe locul unui fost parc natural, din păcate defrişat fără milă de "ambițiile" post-decembriste, fostul conac al familiei Cantacuzino-Paşcanu, într-o stare destul de avansată de degradare.

După o lungă perioadă de decădere economică şi chiar morală a populației de aici, în 1904 apare pe aceste meleaguri cel care avea să fie "eroul civilizator" al satului, marele învățător Nicolae Stoleru. Se născuse într-o familie nevoiaşă din Călineşti, județul Botoşani. La sosirea lui aici i-a gasit pe săteni într-o stare jalnică, de mizerie. Din cele 750 de gospodării, cât mai avea satul la acea vreme, doar jumătate din acestea posedau loturi de pământ individuale. O mare parte din țărani trebuia să lucreze la boier, în condiții care nu de multe ori nu erau echitabile. O mare parte din populație era analfabetă, şcoala era veche, dar existau în schimb multe cârciumi şi o velniță pentru rachiu. Stoleru a hotărât să îşi pună întreaga capacitate de muncă în slujba țăranilor de aici, pentru emanciparea lor spirituală. Astfel, pune bazele unei cooperative săteşti şi determină închiderea cârciumilor particulare, înființează Banca Populară "Ştefan cel Mare", încercând în acest mod să stăvilească avântul pe care îl luaseră cămătarii, deschide o brutărie şi o cofetărie, întemeiază societatea de cumpătare "Unirea", Casa de Sfat şi citire împreună cu un grup mic de învățători cu viziuni asemănătoare, scoate publicația "Vestitorul Satelor" şi continuă propaganda împotriva alcoolismului, superstițiilor şi ignoranței.

Un trecut glorios şi înfloritor se mai întrezăreşte astăzi doar din fragmente de cronică ori din scrieri fugare ale unor călători prin aceste ținuturi.

Aceasta este Cronica pe scurt a creşterii şi descreşterii unui măreț oraş. Baia.

Bibliografie:

Orasul Medieval Baia in secolele XIV-XVII, Editura Junimea, Iasi, 1984 - Eugenia Neamtu, Vasile Neamtu, Stela Cheptea;

Biserici si manastiri vechi din Moldova, Editura Meridiane, Bucuresti, 1971 - N.Grigoras, I. Caprosu;

Mic indreptar turistic al orasului Falticeni, Editura Sport-Turism, Bucuresti, 1978 - M.Iacobescu, I.Iosep;

Popasuri prin tara, Editura Albatros, Bucuresti, 1976 - Victor Tufescu

Scrieri

Tătarca şi Tătărcuţa (fragment)

Legenda "Tatarca şi Tătărcuţa" a fost culeasă de Simion Florea Marian în august 1894 de la un huţan din cătunul Nisipitu', districtul Rădăuţi. Legenda vorbeşte despre băi de argint de unde, se pare, că se aprovizionau cu minereuri de argint meşteri metalurgi din oraşul Baia.

"Între munţii cari se întind pe ţărmul stâng al râului Moldova şi anume nu tocmai departe de obarşia acesteia, se află unul cari se numeste Vădzul Mare
(azi Veju Mare). [...]

La poalele despre miadzăzi-apus (SV) ale muntelui acestuia dzice că era înainte de şese sute de ani o baie de argint, şi de atunci încoace, atât pârâul care izvorăşte de sub dânsul şi curgând spre apus, se revarsă în Moldova, cât şi cătunul care s-a înfiinţat cu mult mai pe urmă pe ţărmurile şi la gura acestui pârâu, se numesc Benea.
Băieşii (este vorba de cei care lucrau în mină) care au înfiinţat baia aceasta şi care locuiau în împrejurimea ei, îşi vindeau argintul ce-l scoteau din munţii Vădzul Mare, Vădzul Mic şi Feredeu cui puteau şi cum puteau, însă mai cu seamă locuitorilor din Baia, care e dincolo de Cornu Luncii, adică în Moldova de astăzi, unde-l duceau pe cai. Şi drumul ce ducea pe vremea aceea de la Benea până la Baia se începea de la piciorul muntelui Măgura Calului şi mergea mai departe pe coama acestui munte. El era cam la vreo patru stânjeni de lat (drumul). Urma lui se mai cunoaşte şi acuma, însă numai până la piciorul muntelui Floarea, de pe hotarul satului Fundu Sadovei. De la Piciorul Floarei însa mai departe i se pierde urma. [...]"

Legenda continua cu luptele care s-au dat între localnici şi invadatorii tătari.

În urma unui simplu calcul matematic, dacă scădem şase sute de ani din momentul în care bătrânul huţan o relatează (1894), aflăm perioada de timp de la jumătatea secolului al XIII-lea, adica exact dupa marea invazie a tătarilor din 1241-1242.

Bibliografie: "Legende populare geografice" Editura Sport-Turism, Bucuresti, 1986
Autor: Nicoleta Coatu

Date geografice

Comuna Baia este situată în partea nord-estică a României, în sud-estul Județului Suceava. Ca şi coordonate geografice, centrul comunei se află pe meridianul de 26 grade 13' 11"E şi pe paralela de 47 grade 25'12"N . Localitățile învecinate sunt:

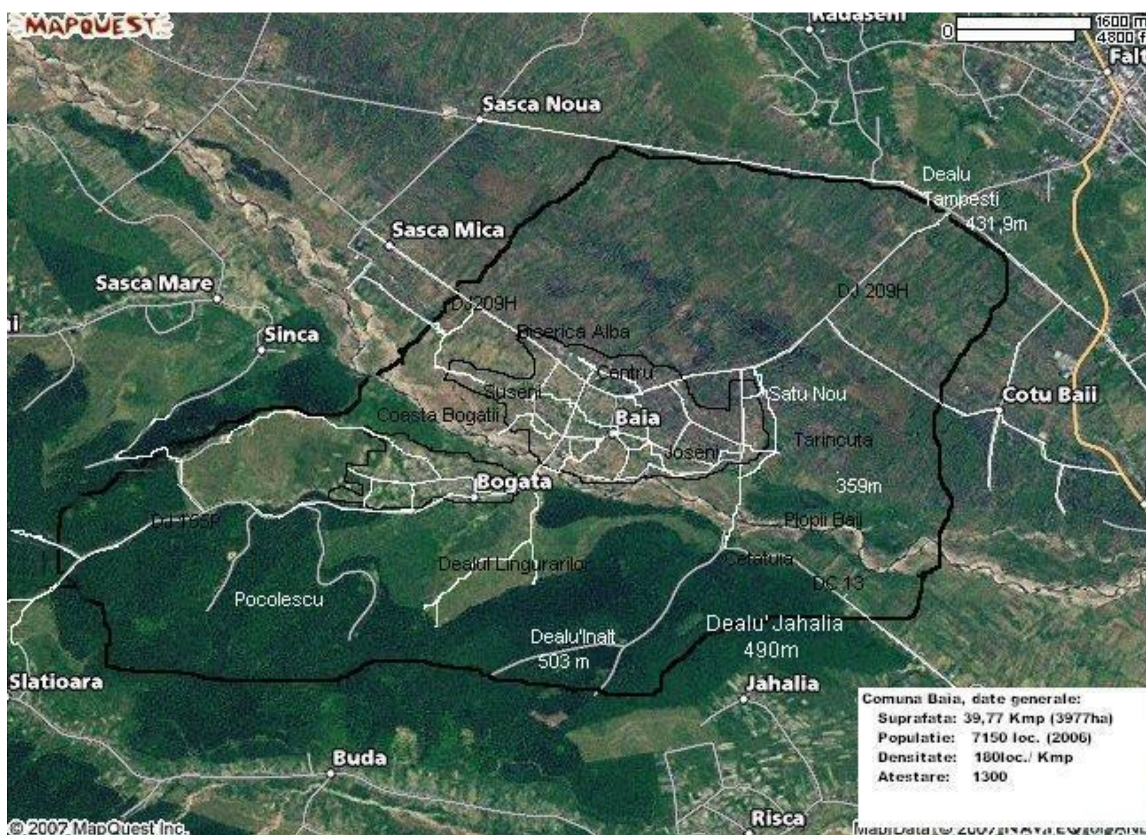
La nord comuna Rădăşeni şi municipiul Fălticeni;

La est comuna Fântâna Mare;

La sud comunele Bogdăneşti şi Râşca;

La vest comuna Cornu Luncii.

Cea mai apropiată aşezare urbană este Municipiul Fălticeni, la aproximativ 8 km nord-est de centrul comunei. Legătura cu acesta se face pe drumul județean 209H care tranzitează centrul comunei.

Relieful Evolutia paleogeografică a acestei zone evidentiază un fundament alcătuit din şisturi cristaline de vârstă proterozoică ce aparțin Platformei Est-Europene, peste care s-au depus straturi de depuneri neozoice în lungul Văii Moldovei. Stratele sedimentare neogene, aparținând perioadei Miocenului Superior (Sarmațianul Inferior şi Mediu), dispuse în Marea Sarmatică, au acoperit fundamentul zonei. Odată cu retragerea apelor către sud, în Cuaternar, Valea Moldovei s-a adâncit, dând naştere la terase şi lunci.

Geologic vorbind, aluviunile din albia Moldovei şi loess-ul din terasele formate de râu, aparțin cuaternarului, iar formațiunile sedimentare din dealurile de la nord şi de la sud de albia râului, aparțin Miocenului Superior (Sarmațianul Inferior şi Mediu).

Zona în care este amplasată comuna este o campie piemontană aflată la limita sudică a Podişului Sucevei, câmpie formată prin acumularea depunerilor aduse de râul Moldova la schimbarea de pantă. Câmpia piemontană are o cădere uşoară pe direcția nord-vest - sud-est, şi este alcatuită din roci argilo-nisipoase şi nisipoase şi are altitudini medii de peste 350 de metri.

Caracteristic pentru Valea Moldovei în acest sector este larga răspandire a teraselor inferioare de pe stânga Văii Moldovei şi numărul relativ mare de terase medii şi superioare, etajate pe partea dreaptă a văii, unde este localizată şi suprafața forestieră a comunei. Relieful actual este rezultatul interacțiunii forțelor interne şi externe ale scoartei, din rândul cărora râul Moldova a avut rolul principal.

Cea mai mare altitudine de la nord de râul Moldova se află în Dealul Tâmpeşti (431,9 metri), pe granița cu Municipiul Fălticeni, în punctul numit "La Rascruce", iar la sud de râu, altitudinile care se impun se înregistrează în Dealu' Înalt (503 metri), Dealu' Jahalia (490 de metri) si în doua vârfuri ale Dealului Pocolescu (Pocolescu Mare şi Pocolescu Mic), toate acestea aflându-se pe granița cu comuna Râşca, în dreptul satului Buda.

Valea Moldovei formează aici un adevărat culoar morfologic, cu şes larg, străbatut de brațe secundare şi meandre ale râului Moldova, dar şi patru până la şase trepte de terasă etajate între 5 şi 180 de metri altitudine relativă. Pantele de la sud de râu favorizează intensificarea proceselor de eroziune a solului şi alunecarile de teren, datorită originii argilo-nisipoase a solului.

În ceea ce priveşte albia râului Moldova, în prezent, aceasta este afectată de o mişcare de lăsare subsidentă (aspect de împotmolire a râului în propriile aluviuni), lucru pus în evidență şi de numeroasele sale brațuri şi ostroave care îşi schimbă destul de frecvent cursul, forma şi dimensiunile.

Zona intravilană a comunei se află amplasată pe ambele maluri ale râului Moldova, vatra satului Baia aflându-se pe malul stâng, iar vatra satului Bogata pe malul drept, armonios înconjurată de pădure. Cele doua sate sunt legate printr-un pod rutier de 210 metri lungime.

Solurile:

Solurile fac parte din categoria celor hidromorfe (soluri pseudogleice, luvice şi albice), soluri aluviale, protosoluri aluviale, molisoluri (soluri cernoziomoide şi luvisoluri albice în proces de stenigleidizare) şi soluri cenuşii, astfel:

- 35% soluri aluviale
- 30% soluri gleice şi aluviale
- 15% soluri argilo aluviale
- 10% soluri gleice şi pseudogleice
- 5% soluri brune
- 5% complex de soluri

În ceea ce priveşte bogățiile subsolului, au fost identificate resurse de gaze naturale (în Dealul Bogata), dar şi zăcăminte în strate subțiri din categoria ligniților.

Clima Datorită poziționării localității în partea de nord-est a României, zona este caracterizată de o climă temperat-continentală cu influiențe baltice. Temperatura medie anuală în zonă este de 8-9 grade Celsius. În intervalul decembrie-februarie se înregistrează acele temperaturi medii negative de -4/-5 grade Celsius. Creşterile considerabile de temperatură se înregistrează începând cu luna aprilie, când temperatura atinge valori medii de 14-15 grade Celsius. Cea mai călduroasă perioadă este în luna iulie, atunci când temperatura atinge valori medii de 18-19 grade Celsius. Desigur, zona este caracterizată şi de temperaturi extreme, sub -20 de grade Celsius iarna sau de peste 30 de grade Celsius vara.

La nivel restrâns, în această zonă se întâlnesc mai multe tipuri de microclimate, de vale largă şi luncă, de pădure şi de dealuri la sud de râul Moldova.

De menționat este faptul că, regimul termic în ultimii ani s-a încadrat în tendințele generale de schimbare a climei, nu de puține ori zăpada făcându-şi apariția chiar dupa 1 ianuarie, dar şi tendinta de crestere a numărului de zile caniculare în perioada sezonului cald şi implicit manifestarea fenomenului de seceta.

Precipitațiile

Cantitatea medie anuală de precipitații înregistrează valori între 600-650 mm/an, cea mai mare parte a acestora fiind adusă de masele atlantice de aer, care ajung mai des la longitudinea zonei în sezonul cald. Cele mai multe precipitații cad în intervalul mai-iunie, însumând în medie 200-260 mm, adica în jur de 40% din cantitatea totală de precipitații de peste an. La cealaltă extremă, cantitatea medie cea mai mică de precipitații cade în intervalul decembrie-februarie, însumand 75-90 mm, adică 14-15 % din totalul anual.

Numărul mediu al zilelor cu brumă, calculat într-un an, ajunge la valoarea de 15 până la 20 de zile, cele mai multe înregistrându-se în intervalul octombrie-noiembrie. O altă formă de precipitații specială pentru această zonă este grindina, care se formează în sezonul cald, în timpul ploilor torențiale, generate de norii cumulonimbus cu mare dezvoltare pe verticală. De regulă, durata lor nu este mai mare de 15 minute, iar frecvența cumulată pe an nu este mai mare de 0,5 zile.

Precipitațiile abundente sunt legate, de obicei, de situațiile atmosferice ciclonale, însa în sezonul cald sunt frecvente şi ploile sub formă de averse puternice. În sezonul rece, când cad cele mai puține precipitații, cerul are cel mai mare grad de acoperire cu nori, la polul opus fiind perioada august-septembrie, când cerul are cel mai mic grad de acoperire. Astfel, în ianuarie, numărul zilelor senine este de 5-6, iar în august ajunge la o medie de 12-14 zile (lucru neconfirmat în ultimii ani, cand numarul acestora a fost mult mai mare). Ca şi medie anuală, numărul de zile senine este de 90-100.

Numărul mediu al zilelor cu precipitații ajunge la 115-130 pe an, dintre care 25-30 cu ninsoare.

Ca şi concluzie, repartiţia precipitaţiilor pe parcursul unui an este extrem de neuniformă, acelaşi lucru putându-se spune şi despre manifestările climatice de la un an la altul, nu de multe ori înregistrându-se ani secetoşi, cu zile caniculare vara, sau ani ploioşi, cu acumulare mare de apa în sol.

Vânturile Zona este caracterizată de o direcţie a vânturilor influienţată de orientarea Văii Moldovei şi a culmilor deluroase ce o înconjoară. Datorită acestei orientări a reliefului, vânturile dominante sunt cele din nord-vest, urmate de vânturile de vest şi de sud-est, care bat în lungul Văii Moldovei. Sunt momente pe parcursul anului cand vânturile bat şi dinspre nord-est sau sud-vest, dar manifestarea acestora este nesemnificativă. În sezonul cald sunt frecvente manifestarile ciclonale, cu vânturi puternice şi precipitaţii torenţiale. Foarte rar se declanşează adevărate furtuni cu caracter de tornadă.

Caracteristic sezonului cald îi sunt situaţiile atmosferice anticiclonale, cu vreme frumoasă, când se instalează de-a lungul Văii Moldovei o circulaţie locală a aerului. astfel, pe durata nopţii şi până la orele 10 dimineaţa bate asa-numita "briză de munte", care suflă dinspre dealuri spre culoarul depresionar al Văii Moldovei, iar de la amiază până pe la orele 19-20 suflă "briza de vale", dinspre Valea Moldovei spre culmile deluroase. Aceasta circulaţie locală şi redusă ca intensitate a meselor de aer este determinată de diferenţa de presiune care se crează între zonele depresionale ale văii şi zonele deluroase.

În ceea ce priveşte calmul atmosferic, acesta are valori relativ ridicate, de 20-25 % din durata unui an.

Hidrografia Principala apş curgştoare este râul Moldova, o adevărată "coloană vertebrală" a zonei, care împarte teritoriul comunei în două zone distincte, una cu terenuri agricole (la nord) şi cealaltă cu terenuri forestiere (la sud). Lungimea totală a râului este de 237 de km, din care pe teritoriul comunei se desfăşoară aproximativ 8-9 km. Suprafaţa totală a bazinului hidrografic este de 4326 kmp, teritoriul comunei fiind cuprins în totalitate în acesta. Debitul mediu anual al Moldovei la Baia este de aproximativ 20 metri cubi pe secundă, cea mai mică valoare a debitului fiind iarna, în luna

ianuarie (datorită retenţiilor de apă în zăpadă şi gheaţă), iar cea mai mare valoare a debitului este în luna iunie. Astfel, prin albia Moldovei, primăvara se scurge aproximativ 40% din cantitatea anuală de apă, datorită precipitaţiilor abundente şi a topirii zăpezilor din munţi, vara aproximativ 35% datorită ploilor din perioada iunie-iulie toamna se scurge 15 %, iar iarna doar 10%.

Valorile maxime ale debitelor solide se înregistrează primavara-vara, în timpul viiturilor, când se antrenează mari cantităţi de pietrişuri şi bolovanişuri.

Valorile pantei albiei în această zonă sunt de numai 0,2-0,3%, panta care se păstrează până la vărsarea în Siret, ceea ce înseamnă că albia râului scade în altitudine cu 2-3 metri la fiecare kilometru lungime a cursului.

Ca şi compoziţie a apei, Râul Moldova se încadrează în categoria apelor bicarbonate şi slab sulfatate, fiind îmbogaţită cu SO4, Cl, K, Fe. Compoziţia chimică a apei este diferită de la un sezon la altul, concentraţia chimică fiind mai mică primăvara, atunci când râul are debite mari şi mai mare iarna, la valori ale debitului mai mici.

În ceea ce priveşte apele subterane, acestea sunt cantonate în depozitele luncilor, în terasele râului Moldova, pârâurilor Şomuzul Rece, Bogata, etc., în stratele de nisipuri şi pietrişuri sarmaţiene.

Din cauza procesului de scufundare subsidiară a albiei râului Moldova, pe tot cursul acesteia s-au format ostroave (insule în

mijlocul apelor), meandre (bucle accentuate ale râului) şi urme ale braţelor mai vechi de curgere.

Pe teritoriul comunei, apa Moldovei are ca afluienţi pârâuri destul de mici ca debit regulat sau ca lungime. Dintre aceşti afluienţi, de detaşează pârâul Bogata, din partea dreapta, cu punctul de confluienţă lângă podul rutier ce leagă cele două sate componente ale comunei; pârâul Şomuzul Rece, din partea stângă, cu punctul de confluienţă pe teritoriul comunei Fântâna Mare, dar şi alte pârâuri mai mici, marea majoritate de pe partea dealurilor de la sud de râu, pârâuri precum Iacobel, Porcului, Ulmului sau Recea. Vatra satului Baia este traversată pe direcţia NV-SE de un braţ al râului Moldova care poarta denumirea populara de "Gârla Morii". În acest braţ îşi are confluienţa pârâul Recea, care formează în centrul satului o "salba de iazuri", înconjurata până la începutul anilor '90 de un splendid parc natural, astazi, din păcate, defrişat.

Date economice

Lungimea drumurilor de pe teritoriul comunei Baia însumeaza 61 de kilometri, din

care:

- 9 kilometri de drumuri asfaltate;
- 40 kilometri de drumuri de piatră;
- 12 kilometri de drumuri de pământ.

Utilitați comunale:

În comuna există 2100 de gospodării care adăpostesc aproximativ 7000 de locuitori.

Curentul electric a fost introdus în localitate din anul 1950, astăzi beneficiind de curent electric aproape toate gospodariile.

Gazul metan a fost introdus în anul 2006, la fel şi sistemul de canalizare în lungime de 3365 de metri ce include o modernă stație de epurare a apelor menajere, care deserveşte în această primă fază aproximativ 500 de gospodarii.

În comună există o centrala telefonică digitală care deserveşte în acest moment aproximativ 400 de abonați.

În ceea ce priveşte receptionarea programelor de televiziune, exista în localitate rețea de cablu TV care deserveşte în prezent peste 800 de gospodării, iar serviciile de internet deservesc aproximativ 200 de gospodării.

Rețeaua de apă potabilă este activă în 50 de gospodării, celelalte gospodării având acces la fântâni proprii.

Agricultura:

Ponderea cea mai mare a economiei o deține agricultura. Comuna Baia detine 1,3% din suprafața agricolă a județului Suceava. Caracteristic acestei zone îi sunt culturile de cereale (porumbul, grâul, ovăzul), plante tehnice (cartoful, sfecla), legumele (pe suprafețe mici în gospodării), fructele (mere, pere, cireşe, nuci cultivate în gospodării).

Între animalele crescute de localnici se remarcă bovinele (1100 capete), porcinele (1100 capete), ovinele şi caprinele (3800 capete), cabalinele (600 capete), Păsările de curte (12500 capete), albine (aprox. 30 de familii).

Exceptând agricultura de tip individual, în comună funcționează 3 asociații familiale de creştere a animalelor şi o asociație familială de creştere a păsărilor.

Educație

Învățământul în comuna Baia este reprezentat de cele patru şcoli generale cu clasele I-VIII, de patru grădinițe şi de Şcoala de Arte şi Meserii "Nicolae Stoleru"

Astăzi, numeroşi tineri aleg să îşi continuie studiile, opțiunile cele mai des întâlnite fiind liceele din Fălticeni, dar şi licee din Suceava, Câmpulung Moldovenesc, etc. Dintre aceştia nu puțini sunt aceia care reuşesc să acceseze studii universitare la universităti din Suceava, Iasi, Bacau, Cluj, Timişoara şi Bucureşti.

Şcoala de Arte şi Meserii "Nicolae Stoleru"
Adresa: Comuna Baia, jud. Suceava
Telefon: 0230.54.46.00;
Email: scstoleru@zappmobile.ro
Scolarizare: învățământ profesional

Populatia

Conform recensamantului din anul 2002 populatia comunei Baia numara 6793 de suflete, din care:

- 6746 sunt de etnie romani (99,30%),
- 47 de etnie roma (0,70%).

Dupa limba materna:

- 6793 aveau ca limba romana ca limba materna,
- doar o singura persoana declarandu-si limba roma ca fiind cea materna.

Din punctul de vedere al structurii religioase a populatiei:

- 6689 locuitori s-au declarat de religie ortodoxa (98,46%),
- 22 de persoane de religie crestina dupa Evanghelie (0,32%),
- 6 persoane de religie crestina de rit vechi (0,08%),
- 3 persoane de religie adventista de ziua a saptea (0,04%),
- 2 persoane de religie reformata (0,03%)

- 71 de persoane de alta religie (1,04%)

Structura populatiei dupa sexe si varste:

- 0 – 14 ani, barbati – 947 (13,94%)
- 0 – 14 ani, femei – 843 (12,40%)

- 15 – 59 ani, barbati – 2001 (29,45%)
- 15 – 59 ani, femei – 1809 (26,63%)

- 60+ , barbati – 535 (7,87%)
- 60+ , femei – 658 (9,68%)

Administratie

Primar: Mihail Cârlan
Viceprimar: Traian Cuciorvă
Secretar: jurist Elena Aldea
Contabil:
Ec. Gheorghițanu Irina Maria

Date contact primarie:
Adresa: Com. Baia - jud .Suceava cod 727020
Tel: 0230-572504, 0230-545637
Fax: 0230-540990
E-mail: primariacombaia@yahoo.com
Pagina web: www.comunabaia.ro
Servicii de sănătate:
Medici de familie: Dr. Grigoraş Mihaela, Dr. Lakatos Maria, Dr. Tomescu Maria.
Cel mai apropiat spital se află la 9 km în Municipiul Fălticeni.

Bătălia de la Baia

În noaptea de 14 spre 15 decembrie 1467 oastea lui Ștefan a atacat pe neașteptate orașul Baia, dând foc palisadelor din lemn ale orașului, ceea ce a luat prin surprindere armata regală. Autorul letopisețului Țării Moldovei relatează că incendiul pus noaptea de moldoveni a creat o mare învămășeală, în care au fost tăiați cu săbiile aproape jumătate din soldații regelui Matia. El însuși ar fi fost rănit cu trei săgeți și cu o lovitură de lance, ceea ce a determinat transportarea sa în mare grabă spre Ungaria.[15]

Ștefan cel Mare l-a trimis pe cumnatul său, pârcălabul Isaia, să taie retragerea regelui, însă acesta a izbutit să scape, sub apărarea comandantului Ștefan Báthory de Ecsed.

Armata regală în retragere, în drumul ei spre Transilvania, ar fi fost oprită de o blocadă, și a decis să îngroape cele 500 de tunuri și alte comori, pentru a nu putea fi capturate de moldoveni. Potrivit cronicarului polonez Jan Długosz, Matia Corvinul ar fi scăpat de moldoveni din cauza ezitării marelui vornic Crasnăș, comandantul unuia din cele trei corpuri de armată moldovene. Acesta ar fi fost mai apoi executat de Ștefan pentru trădare.